

УДК: 336.64

DOI:10.36919/2312-7872.1.2024.115

К. С. Винник,

аспірант

ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

email: kvynnyk@e-u.edu.ua

ORCID ID: 0009-0008-2481-8807

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ БІЗНЕС-ЦЕНТРІВ

Анотація. У статті розкрито теоретичні основи функціонування бізнес центрів в Україні. З'ясувано сутність і розкрито структуру фінансового механізму розвитку суб'єктів інфраструктури підтримки бізнесу. Систематизовано теоретичну базу функціонування фінансового механізму бізнес-центрів в Україні. Класифіковано джерела фінансово-кредитного забезпечення суб'єктів бізнесу. Запропоновано шляхи підвищення ефективності фінансового механізму розвитку інфраструктури підтримки бізнесу.

Визначено, що фінансовий механізм розвитку інфраструктури підтримки бізнесу охоплює собою сукупність фінансових методів, важелів і інструментів, що взаємопов'язані та взаємодіють між собою на державному, внутрішньому й ринковому рівнях і спрямовані на реалізацію економіко-інвестиційних та соціальних функцій підприємництва за відповідної нормативно-правової, інформаційної, інституційної й інфраструктурної систем забезпечення вказаного механізму.

Основу фінансового механізму інфраструктури підтримки бізнесу складають фінансові методи, важелі та інструменти, які є різними в залежності від того, на якому з рівнів вони застосовуються. До фінансових методів належать: планування, прогнозування, фінансування, кредитування, інвестування, оподаткування, страхування. Фінансові важелі — засоби, використання яких дає можливість пожевити, підсилити діяльність та сприяти розвитку бізнес центрів. Фінансові інструменти — конкретні способи реалізації фінансового методу, які прямо впливають на розвиток бізнес- центрів.

Ключові слова: бізнес-центр, фінансовий механізм, ресурси, інфраструктура підтримки бізнесу, фінансові інструменти.

Постановка проблеми. Військова агресія Росії проти України спонукає до пошуку шляхів підвищення ефективності функціонування економіки через використання різноманітних форм господарювання. Одна з таких організаційно-правових форм є бізнес-центри, бо саме вони є важливим системо утворюючим елементом функціонування підприємницького середовища.

Хоча процеси становлення бізнес-центрів в Україні розпочалися з початком незалежності, їх функціонування та забезпечення розвитку перебуває в ще незадовільному стані. Це насамперед пов'язано з неналежним фінансовим забезпеченням, неефективним податковим механізмом, що врешті-решт є результатом невваженої і необгрунтованої державної регуляторної політики у сфері бізнесу. Зазначені чинники перешкоджають розвитку вітчизняних суб'єктів підприємництва. Тому особливої актуальності набуває дослідження проблем функціонування фінансового механізму розвитку бізнес-центрів, розкриття структури, аналізу фінансових методів, інструментів і важелів та їхнього впливу на діяльність суб'єктів малого бізнесу, з метою підвищення їхньої конкурентоспроможності і сприяння розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми функціонування бізнес-центрів були і залишаються об'єктом досліджень науковців багатьох країн світу. Вагомий внесок у розроблення теорії бізнесу зробили такі класики економічної науки: П. Друкер, Р. Кантільон, А. Маршал, Ж.-Б. Сей, А. Сміт, Й. Шумпетер. Цим питанням присвятили праці такі провідні українські науковці: З. Варналій, О. Ватаманюк, Л. Воротіна, С. Дрига, В. Збарський, М. Крупка. Незважаючи на значну кількість досліджень у цій сфері, проблеми фінансового механізму розвитку бізнес-центрів недостатньо вивчені. Найчастіше у працях науковців розглядаються лише окремі складові частини фінансового механізму, немає комплексного аналізу.

Невирішеними залишаються завдання щодо виявлення взаємозв'язків між фінансовими показниками функціонування бізнес-центрів та мікро, макроекономічними й інституційними показниками. Потребують ґрунтового вивчення зарубіжний досвід реалізації фінансового механізму розвитку бізнес-центрів і перспективи його адаптації до вітчизняних умов господарювання. Саме тому необхідність ґрунтового дослідження теоретичних засад і прикладних аспектів фінансового механізму розвитку бізнес-центрів є дуже актуальним.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичні положення реалізації фінансового механізму розвитку бізнес-центрів в Україні, а також надати практичні рекомендації щодо його вдосконалення в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Бізнес відіграє важливу роль в розвитку економіки кожної держави, воно виконує ряд функцій, як економічного, так і соціального характеру. Економічна роль бізнесу полягає в тому, що воно мобілізує фінансові і виробничі ресурси населення, сприяє розвитку конкуренції, є двигуном науково-технічного прогресу, забезпечує поповнення державного і місцевого бюджету за рахунок надходжень від податків та зборів тощо. У соціальному значенні бізнесу сприяє створенню нових робочих місць, забезпечує ринок потрібними товарами та послугами, намагаючись найповніше задовольнити потреби населення. Проте, важливим структурним елементом діяльності середніх і великих підприємств, а також корпорацій є функціонування середовища бізнес-центрів.

Утворення бізнес-центрів є важливою складовою функціонування економіки, адже завдяки цілеспрямованій, ефективній діяльності, забезпечується зростання виробництва товарів і послуг, зменшується кількість соціальних проблем, таких як створення нових робочих місць.

Теорія бізнесу зародилася ще у XVIII ст. Термін «підприємець» першим запровадив англієць — Р. Кантільон (1680–1734). Він вважав підприємництво видом новаторської діяльності, яка тісно пов'язана із певним ризиком. Підприємця визначав як людину, яка здатна відповідати заризики, які пов'язані із організацією нової виробничої діяльності, впровадженням нової ідеї, а також із витратами, які можуть себе не окупити [1, с. 6]. На думку, А. Сміта (1723–1790) підприємець виступає власником, який йде на економічний ризик, з метою реалізації певної комерційної ідеї, пов'язаної з власним зацікавленням — особистим збагаченням. Він сам планує, організовує виробництво і розподіляє результати своєї діяльності [1, с. 6]. Важливий крок у дослідженні суті підприємницької діяльності здійснив економіст французької школи Ж.-Б. Сей (1767–1832). Вчений стверджував, що підприємець йде на власний ризик задля отримання вигоди, при цьому підприємництво розглядав не тільки як раціональну, а і творчу діяльність стосовно комбінування факторів виробництва [1, с. 6].

Значний внесок у теорію підприємництва зробив також австрійський економіст XX ст. Й. Шумпетер (1883–1950). Він дуже влучно сформулював риси, які найбільш характерні підприємцеві, на основі виконання ним його головних функцій: реформування структури виробництва, завдяки застосуванню винаходів, використання нової технології чи методу виробництва нових товарів або нових властивостей товарів; відкриття нових джерел сировини або нового ринку збуту; проведення відповідної реорганізації промисловості [2, с. 213].

На думку Й. Шумпетера, з метою здійснення постійного пошуку нових способів комбінації ресурсів, слід володіти такою якістю, як воля; уміти виділити вирішальні моменти діяльності, бачити їх у реальному світі; бути спроможним "плисти проти течії", долати опір соціальних сил; впливати на інших власним успіхом, духовною свободою, витратами сил і енергії [3, с. 169–170].

Особистісними рисами підприємця, на наш погляд, є фізичні, розумові здібності, знання, досвід, готовність ризикувати, самостійно приймати рішення та нести відповідальність, ініціативність, стресостійкість, цілеспрямованість, наполегливість, підприємницький хист, креативність, становище в суспільстві, бажання самореалізації та самовдосконалення, вмотивованість тощо.

Вважаємо, що головною метою створення і функціонування бізнес-центрів є отримання прибутку та задоволення суспільних й особистих потреб. Завдання, які стоять перед бізнес-центрами для реалізації досягнення цієї мети зображені на рис. 1.

Таким чином, на нашу думку, бізнес-центри завдяки розвитку організаторських, новаторських та комерційних ідей провадять господарську інноваційно спрямовану діяльність з метою задоволення суспільних потреб, а також отримання максимального прибутку при мінімальних затратах.

Щодо визначення місця і економічної ролі бізнес-центрів в суспільній системі, у сучасних науковців немає однозначної думки. Призначення суб'єкта господарювання (бізнес-центрів) — бути основним джерелом доходу його власників, вважають одні автори, інші — що воно є головним структуроутворюючим елементом економіки. Однак роль бізнес-центрів підприємства є ширшою, а питання щодо результатів реалізації підприємницької діяльності у національній економіці, складніше.

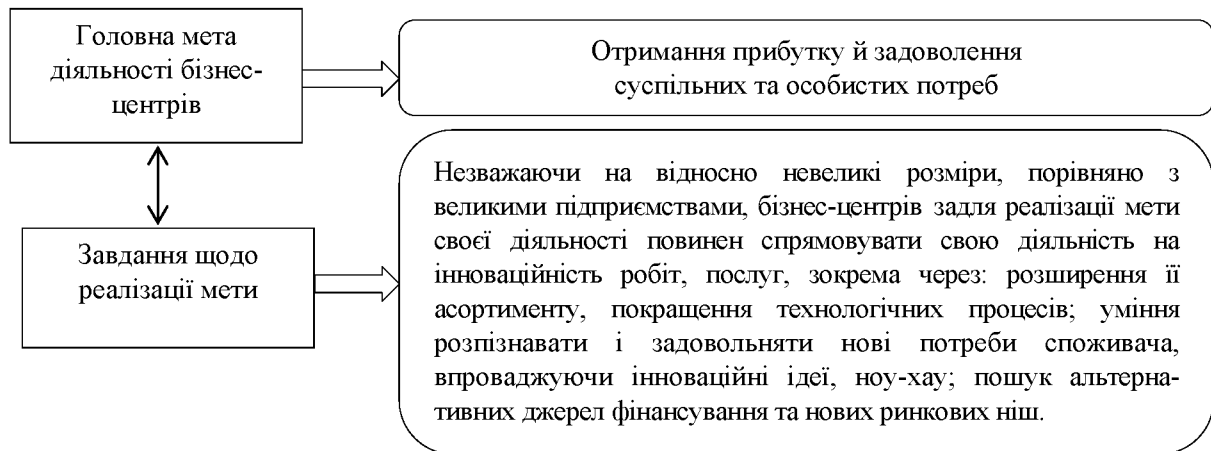

Рис. 1. Характеристика мети та завдань, які стоять перед бізнес-центрами

У центрі уваги нашого дослідження знаходиться бізнес-центр. Розглянемо детальніше, чим воно є за своєю суттю. Бізнес-центр є одним із основних інструментів розвитку національної економіки з ринковим механізмом господарювання. Сьогодні у пресі, наукових виданнях, ділових колах фахівців, у ВНЗ, у школах, а також у повсякденному житті все частіше у вжиток входять такі поняття, як бізнес-центри. Тому не дивно, що все більше науковців приділяють свою увагу дослідженню проблем цього сектору економіки.

Розглянувши сутність та встановивши важливу роль бізнес-центрів в економіці України, проведемо дослідження поняття та структури фінансового механізму його розвитку, що на наш погляд, є необхідним задля визначення ефективності функціонування вітчизняного бізнес-центрів.

Таке поняття, як фінансовий механізм, найчастіше вживається при вивченні загальнодержавних процесів. Так, наприклад, фінансовий механізм є невід'ємним елементом фінансів, тобто інструментом мобілізації фінансових ресурсів, розподілу і перерозподілу ВВП в державі. Фінансовий механізм забезпечує реалізацію її фінансової політики. Проте, з іншого боку, фінансовий механізм, як система управління фінансами в бізнес-центрі, відіграє ключову роль у його функціонуванні. Саме тому важливими є визначення суті поняття «фінансовий механізм» та дослідження його структури.

В економічній літературі термін «фінансовий механізм» по-різному трактується науковцями і однозначного підходу до його визначення та опису складових елементів немає. Переважна більшість вчених розглядають фінансовий механізм як «сукупність форм і методів, способів управління» (рис. 2). Автор [4, с. 37] під фінансовим механізмом розуміє «сукупність форм, способів організації фінансових ресурсів, фінансових відносин, що застосовуються з метою створення умов, сприятливих для економічного розвитку».

Фінансовий механізм — це «сукупність фінансових методів і форм організації фінансових відносин, інструментів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства» [2, с. 98].

Подібне визначення наводять науковці [5, с. 59], де зазначено, що «фінансовий механізм — це сукупність форм, методів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства»

Автори [6, с. 35] вбачають сутність фінансового механізму у «сукупності форм і методів створення і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, господарських суб'єктів і населення» Ще одне визначення науковців трактується як «сукупність фінансових методів і форм організації фінансових відносин» становить фінансовий механізм. Автори також вважають, що він є інструментом реалізації фінансової політики [7, с. 182].

Структура фінансового механізму є доволі складною і визначається конкретними завданнями, які вирішує суспільство на певному етапі його розвитку. До складу фінансового механізму входить декілька взаємопов'язаних елементів: фінансові методи, фінансові важелі, нормативно-правове забезпечення та інформаційне забезпечення. Фінансові методи є способом впливу фінансових відносин на господарський процес. Вони діють у двох напрямках: управління рухом фінансових ресурсів і ринкових комерційних відносин, пов'язаних зі зміною витрат і результатів, з матеріальним стимулюванням і відповідальністю за ефективне використання грошових фондів. Дія фінансових методів виявляється в утворенні та використанні грошових фондів.

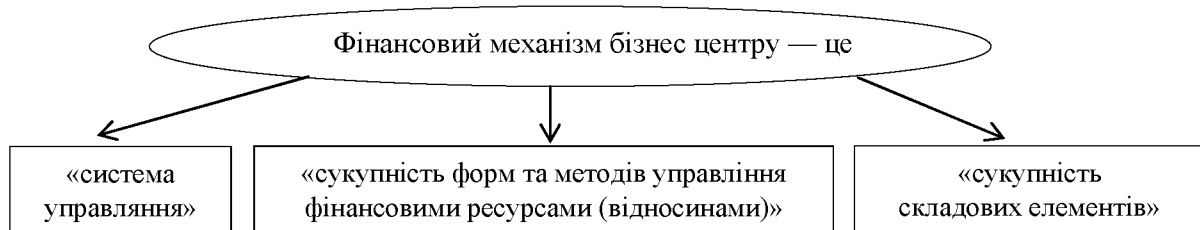

Рис. 2. Визначення суті поняття «фінансовий механізм бізнес-центру»

У господарській практиці бізнес-центру застосовують такі фінансові методи: фінансове планування, оперативне управління, фінансовий контроль, фінансове забезпечення і фінансове регулювання. Фінансове планування — це діяльність зі складання планів формування, розподілу і використання фінансових ресурсів на рівні окремих бізнес-центрів, суб'єктів господарювання, територіально-адміністративних одиниць в цілому, спрямована на досягнення поставлених цілей і вирішення певних завдань.

Оперативне управління — це діяльність, пов'язана із необхідністю втручання в розподільні процеси з метою ліквідації диспропорцій, подолання недоліків, своєчасного перерозподілу коштів, забезпечення досягнення запланованих результатів. Фінансовий контроль — це перевірка правильності вартісного розподілу і перерозподілу ВВП та цільового витрачання коштів із відповідних фондів, порівняння фінансових результатів від використання фінансових ресурсів з плановими та виявлення резервів їх збільшення.

Фінансове забезпечення — це формування цільових грошових фондів господарюючих суб'єктів у достатньому розмірі та їх ефективне використання. Воно здійснюється у таких формах:

- самофінансування (фінансування діяльності бізнес-центру за рахунок власних фінансових ресурсів);
- бюджетне фінансування (надання коштів на безповоротних засадах);
- кредитування (надання коштів на принципах поворотності, платності, терміновості, забезпеченості та цільового використання).

Фінансове регулювання — це засіб фінансового впливу, пов'язаний із регулюванням економічних процесів. Основними елементами фінансового регулювання є:

- оподаткування (вилучення частини доходів суб'єктів господарювання і населення до бюджету та державних цільових фондів для задоволення державних потреб);
- бюджетні трансферти (виділення коштів з бюджету на безоплатних і безповоротних засадах — дотації, субвенції, субсидії).

Фінансове забезпечення бізнес-центрів включає не тільки досить складні послідовно витримані управлінські процедури, але й методи та умови їх здійснення, нормативно-правову складову. До методів фінансового забезпечення відносять: бюджетне фінансування, кредитування, самофінансування. За бюджетного фінансування до уваги беруть умови визначення обсягів фінансування, періодичність передавання коштів, норми певних видів витрат тощо; за кредитування — умови надання кредитів, гарантій, термінів їх повернення, окупність і ефективність кредитів; за самофінансування — розрахунки доцільності та ефективності витрачання власних коштів, форми їх мобілізації. Тому фінансове забезпечення бізнес-центру розглядають як процес, тобто сукупність ряду послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату, що

виконуються як підприємницькими структурами, так і органами державної влади, фінансовими інститутами щодо забезпечення фінансовими ресурсами сталого зростання бізнес-центру та підвищення їхньої ролі у вирішенні соціально-економічних завдань регіонів.

Процес здійснення фінансового забезпечення включає наступні взаємопов'язані складові:

- обґрунтування потреби в фінансових ресурсах та пошук джерел її покриття;
- доведення потенційним інвесторам чи кредиторам перспективності та ефективності майбутньої підприємницької діяльності;
- укладання угод про спільну співпрацю з кредиторами чи інвесторами та залучення необхідних фінансових ресурсів;
- звітування перед кредиторами щодо ефективного використання ресурсів;
- повернення у встановлені терміни позикових фінансових ресурсів та сплата відсотків за користування ними у відповідності з умовами договору.

Основними складовими процесу фінансового забезпечення бізнес-центру з боку державних органів влади й фінансових інститутів виступають:

- визначення пріоритетних напрямів державної підтримки бізнес-центрів;
- розробка цільових програм і схем їхнього впровадження;
- розробка нормативно-правових основ (система норм, процедур та правил), якими керуються учасники програми;
- створення інфраструктури розвитку й фінансової підтримки бізнес-центру;
- навчання учасників програми з проблем ефективної організації та ведення бізнесу у відповідності з розробленими цільовими програмами;
- формування показників ефективності розвитку бізнес-центрів та проведення їх моніторингу (рис. 3).

Варто зазначити, що здійснення управлінських процедур щодо формування фінансового забезпечення бізнес-центрів на регіональному й мікроекономічному рівні здійснюється в тісному взаємозв'язку й взаємозалежності на основі реалізації принципів: довіри й відповідальності, науковості й програмно-цільового підходу, конкурсного відбору об'єктів кредитування й інвестування, координації дій усіх учасників проектів.

Рис. 3. Основні елементи механізму фінансування бізнес-центру

На регіональному рівні розробляються Комплексні програми підтримки бізнес-центрів в областях, в яких визначаються напрями фінансово-кредитної підтримки та спрощення доступу до кредитних та інвестиційних ресурсів. Розробка нормативно-правових засад розвитку бізнес-центрів пов'язана як з регуляторною політикою регіону щодо діяльності бізнесу, так і з розвитком інфраструктури підтримки підприємництва, яка включає: бізнес-інкубатори, бізнес-центри,

лізингові центри, фінансово-кредитні установи, інформаційно-консультаційні установи, інвестиційні фонди, інноваційні фонди, громадські об'єднання суб'єктів підприємництва. В цілому кількість фінансово-кредитних, інвестиційних й інформаційно-консультаційних установ, що здійснюють фінансову, організаційну й інформаційно-консультаційну підтримку підприємництва в регіонах є значною. Разом з тим, ефективність їх функціонування ще не можна назвати дієвою. Тому доцільним є створення спеціальних установ для обслуговування потреб сфери інфраструктури підтримки бізнес-центрів. В цілому кількість фінансово-кредитних, інвестиційних й інформаційно-консультаційних установ, що здійснюють фінансову, організаційну й інформаційно-консультаційну підтримку підприємництва в регіонах є значною. Разом з тим, ефективність їх функціонування ще не можна назвати дієвою. Тому доцільним є створення спеціальних установ для обслуговування потреб сфери інфраструктури підтримки бізнес-центрів.

Зокрема, мова може йти про створення регіонального гарантійного фонду з метою розширення доступу бізнес-центру до кредитних ресурсів регіонального фонду підтримки підприємництва, комерційних банків і кредитних спілок. Зазначений фонд міг би виконувати функції оптового позичальника коштів на регіональному рівні, розподільника фінансових ресурсів, а також гаранта зобов'язань позичальника перед кредиторами. Цікавим з цього приводу може бути досвід США, де організація, що має назву Адміністрація бізнесу надає допомогу підприємствам бізнесу шляхом гарантії комерційним банкам частково відшкодувати кошти.

Державне регулювання інфраструктури підприємництва — це об'єктивна потреба, яку слід знати і враховувати. Роль держави в економічному житті суспільства сьогодні значно посилюється. Це виявляється у розробці системи нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання ринку, підприємницької діяльності, митних правил, банківської діяльності, цін і заробітної плати, соціального захисту населення.

З розвитком товарного виробництва, його монополізації та ускладнення відтворювальних процесів обмежувалися можливості регулювання ринкового механізму. В економіці починають виявлятися суттєві недоліки: порушення рівноваги між сукупним попитом і пропозицією, інфляція, безробіття. Усе це позначається на функціонуванні підприємницьких структур. Не всі суб'єкти підприємницької діяльності можуть пристосуватися до такої економічної ситуації. У цих умовах виникає об'єктивна потреба активізації ролі держави в регулюванні економіки та функціонуванні суб'єктів підприємництва. Державне регулювання підприємництва — це вплив держави на діяльність підприємницьких структур з метою сприяння та забезпечення нормальних умов їхнього функціонування. Об'єктивна потреба регулювання підприємництва сьогодні в Україні зумовлена цілями економічної політики держави, зокрема:

- підпорядкуванням суспільного виробництва потребам та інтересам людей;
- підвищенням престижу бізнесу та забезпеченням високої ефективності діяльності підприємницьких структур, зокрема бізнес-центрів.

Підприємництво, як і ринкова економіка, не має природженого імунітету проти монополізму, інфляції та спадів ділової активності. Якщо держава залишається байдужою, ці процеси починають прогресувати, завдаючи чималих економічних та соціальних збитків. Інфраструктура підприємництва також не може самостійно розв'язувати складні регіональні проблеми, що виникають під впливом історичних, національних, демографічних та інших неринкових факторів. Для їх вирішення теж потрібне втручання держави, її відповідна регіональна політика.

Отже, без втручання держави, бездержавного регулювання підприємництво ніколи не зможе зробити виробництво економічно безпечним, гарантувати здійснення соціально-економічних прав людини, вирівняти структурні та регіональні диспропорції тощо [8, с.22].

Передумовою успішного розвитку бізнес-центрів є його державна підтримка — комплекс форм, методів і засобів державного впливу на діяльність підприємств та організацій з метою створення необхідних умов їх функціонування і розвитку. Вони включають певні цілеспрямовані дії як з боку центральної влади, так і регіональних та місцевих органів самоврядування. Для нормального функціонування підприємницького середовища держава повинна створити такі необхідні умови:

- стабільна національна кредитно-грошова система;
- пільгова система оподаткування;
- система інфраструктурної підтримки (комерційні банки, товарно-сировинні біржі, страхові компанії, науково-консультаційні та навчальні центри);

- державна підтримка підприємництва в галузі фінансів і матеріально-технічного забезпечення;
- захист промислової та інтелектуальної власності;
- спрощена процедура регулювання підприємницької діяльності державними органами управління;
- правова захищеність підприємництва.

До сфери державного регулювання відносять також антимонопольне регулювання з метою захисту конкуренції, регулювання банківської діяльності й захисту заощаджень, захист навколишнього середовища від забруднення, система податків і податкових пільг.

Оновними видами фінансової державної підтримки є:

- часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів підприємництва;
- часткова компенсація лізингових, факторингових платежів та платежів за користування гарантіями;
- надання гарантії та поруки за кредитами бізнес-центрам;
- надання позик на придбання і впровадження нових технологій;
- компенсація видатків на розвиток кооперації між суб'єктами підприємництва;
- фінансова підтримка енергозберігаючих та екологічно чистих технологій.

Ключова роль у здійсненні зазначених заходів належить місцевим органам виконавчої влади та місцевим органам самоврядування. У зв'язку з цим функції центральної влади зводяться до методичної допомоги місцевим органам влади й самоврядування в питаннях формування та реалізації комплексу ефективних програмних заходів зарахунок максимального використання наявного ресурсного, виробничо-технологічного та кадрового потенціалу регіонів. При цьому варто мати на увазі, що будь-яка державна допомога в різноманітних її формах має здійснюватися за принципами селективної політики шляхом конкурсного відбору. Бізнес-центри мають обмежені власні виробничі ресурси, відчувають дефіцит виробничих і службових приміщень та земельних ділянок для облаштування бізнесу. Тому одним із завдань регіональних програм підтримки бізнес-центрів є надання відповідної допомоги з боку місцевих органів влади та управління за наступними напрямками:

- створення баз даних щодо фондів нежитлових приміщень, незавершеного будівництва, виробничих площ і невстановленого обладнання;
- забезпечення доступу суб'єктів підприємництва до майнових баз даних;
- запровадження спеціальних умов при передачі суб'єктам комунального (муніципального) майна на умовах довгострокової оренди, лізингу, викупу шляхом передбачення для них пільг і преференцій при розробці порядків проведення конкурсів;
- використання понижуючого коефіцієнта при розрахунку орендних ставок для бізнес-центрів, що працюють за пріоритетними напрямками;
- виділення земель для організації бізнес-центрів, сприяння розвитку земельного ринку;
- створення умов для розвитку товарних і фондових бірж, мережі прокату устаткування, техніки, закупівельних пунктів сільгосппродукції;
- поліпшення умов ресурсного забезпечення, формування мережі регіональних лізингових компаній для зменшення витрат бізнес-центрів на придбання засобів виробництва.

В якості непрямих форм підтримки бізнес-центрів виступають:

- відстрочення погашення боргів з орендної плати за використанням уніципального майна, що виникли з об'єктивних причин;
- зарахування витрат на ремонт і реконструкцію майна до вартості орендної плати;
- надання першочергового права підприємствам з викупу орендованих приміщень з відстрочкою оплати.

Різновидом ресурсної підтримки бізнес-центрів є залучення до виконання державних і регіональних (місцевих) замовлень зарахунок бюджетних коштів.

Передовими технологіями зміцнення бізнес-центрів є інтеграція малих,

середніх і великих підприємств та впровадження інтегрованої фінансово-майнової підтримки бізнесу. Різновидами таких технологій виступають: франчайзинг, субконтракція та кластеризація (рис. 4).

Франчайзинг — організація бізнесу, в якій франчайзер передає франчайзі право продажу продукту чи послуг від імені великого підприємства та використання об'єктів права

інтелектуальної власності торговельних марок, промислових зразків, винаходів, творів, комерційних таємниць за умови дотримання заздалегідь встановлених правил провадження бізнесу. В свою чергу велике підприємство бере на себе зобов'язання забезпечувати франчайзі сировиною, виробничими і маркетинговими технологіями, обладнанням, сприяє в бізнесі, надає доступ до постійних споживачів, а при необхідності — й фінансову підтримку. Франчайзинг вважають одним з найперспективніших напрямків розвитку бізнесу. Торгові мережі, побудовані за франчайзинговою схемою розвиваються динамічніше й стабільніше, ніж дистриб'юторські.

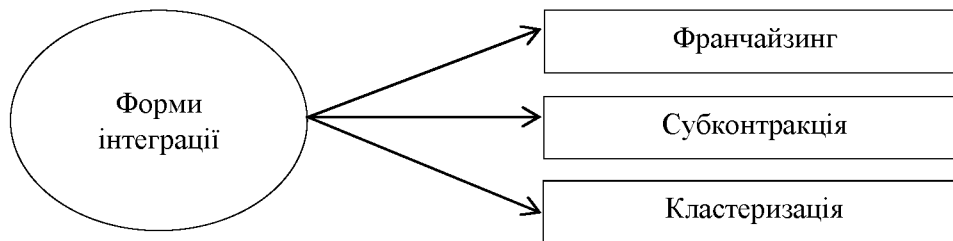

Рис. 4. Форми інтеграції бізнесу

Субконтракція передбачає залучення бізнес-центрів до виконання робіт для великих підприємств за окремими контрактами. Великі підприємства володіють значними основними засобами, сучасним обладнанням, значними виробничими площами. Це забезпечує бізнес-центрів доступ до необхідних ресурсів, а великим підприємствам дозволяє скорочувати непродуктивні витрати і зосереджувати ресурси на оновленні й модернізації.

Особливо ефективним типом таких цілісних виробничо-інтегрованих систем є створення промислових кластерів — локальних взаємопов'язаних груп підприємств, що виробляють взаємодоповнюючу продукцію, а також профільних вузів, науково-дослідних інститутів, конструкторських бюро, закладів професійно-технічної освіти. Цей метод сприяє підвищенню ефективності взаємодії підприємницького сектора, виконавчих органів державної та місцевої влади, науково-дослідних і освітніх установ в напрямку випуску конкурентоспроможної продукції.

Державна підтримка полягає також в стимулюванні розвитку регіональних, міжрегіональних та міжнародних економічних зв'язків на основі виробничої кооперації та інтеграції за участю підприємств. Це реалізується шляхом широкого залучення бізнесу до всеукраїнського руху за якість, формування методологічної бази системи досконалості, впровадження нових інструментів конкурентних переваг, розширення співпраці з міжнародними інституціями і проектами, що мають прогресивний досвід в цій сфері.

До сучасних методів управління бізнесом відносять бенчмаркінг — метод встановлення відповідності цілей підприємства вимогам світового ринку, що передбачає постійне вимірювання й порівняння окремого бізнес-процесу з еталонними процесами провідних бізнес-структур в цій сфері і виявлення власних слабких сторін. Індикаторами конкурентного порівняння є: ціна, якість, сервіс або турбота про клієнта, зворотній зв'язок зі споживачем, доставка, широта асортименту, новизна продукції та послуг.

Висновки. Задля забезпечення розвитку бізнес-центрів, а відтак з метою реалізації покладених на функцій, необхідний певний механізм, який забезпечуватиме ефективне управління їх фінансовими ресурсами. Таким механізмом є фінансовий механізм розвитку, який охоплює собою сукупність фінансових методів, важелів і інструментів, що взаємопов'язані та взаємодіють між собою на державному, внутрішньому й ринковому рівнях і спрямовані на реалізацію економіко-інвестиційних та соціальних функцій підприємництва за відповідної нормативно-правової, інформаційної, інституційної й інфраструктурної систем забезпечення вказаного механізму.

Основу фінансового механізму складають фінансові методи, важелі та інструменти, які є різними в залежності від того, на якому з рівнів вони застосовуються. До фінансових методів належать: планування, прогнозування, фінансування, кредитування, інвестування, оподаткування,

страхування. Фінансові важелі — засоби, використання яких дає можливість поживити, підсилити діяльність та сприяти розвитку бізнес центрів. Фінансові інструменти — конкретні способи реалізації фінансового методу, які прямо впливають на розвиток бізнес-центрів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єзгор Л. О. Планування — основний елемент фінансового менеджменту підприємства в Україні. Формування ринкової економіки в Україні. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. Вип. 19. С. 219–223.
2. Основи економічної теорії за ред. С.В. Мочерного. К.: ВЦ «Академія», 2001. 472 с.
3. Орехова А.І. Власний оборотний капітал: методика визначення, динаміка та тенденції структурних змін. Інноваційна економіка всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2016. №18. С. 141–146.
4. Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємств. Львів: Видавництво «Сполом», 2017. 212 с.
5. Schumpeter J. A. Kapitalismus, Sozialismus und Demokratie / J.A. Schumpeter. München: Duncker & Humblot, Franke Verlag, IV.00, 1975. 552 p.
6. Мельничук М.М. Основи економічного аналізу. К., 2020. 360 с.
7. Офіційний веб-сайт Державного експортно-імпортного банку України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.eximb.com>.
8. Батковський В. Проблеми кредитування малого підприємництва Вісник НБУ. 2015. № 4. С. 28–33.

REFERENCE

1. Yezhor L.O. (2019) / Planning is the main element of the financial management of an enterprise in Ukraine. Formation of market economy in Ukraine. Lviv: LNU named after Ivan Franko. Issue 19. P. 219–223.
2. Fundamentals of economic theory, edited by S.V. Mocherny(2001) / K.: VC Akademiya. 472 p.
3. Orekhova A.I. (2016)/ Own working capital: method of definition, dynamics and trends of structural changes. Innovative economy All-Ukrainian scientific and industrial journal. No. 18. P. 141–146.
4. Boychik I.M., Khariv P.S., Khopchan M.I. (2017) / Economy of enterprises. Lviv: “Spolom” Publishing House. 212 p.
5. Schumpeter J. A. (1975)/ Kapitalismus, Sozialismus und Demokratie /J.A. Shumpeter. München: Duncker & Humblot, Franke Verlag, IV.00 552 s.
6. Melnychuk M.M. (2020)/ Basics of economic analysis. K., 2020. 360 p.
7. Official website of the State Export-Import Bank of Ukraine [Electronic resource]. Access mode: <http://www.eximb.com>.
8. Batkovskii V. (2015) / Problems of small business lending, Bulletin of the NBU. No. 4. P. 28–33.

K. Vynnyk. THEORETICAL ASPECTS OF THE FUNCTIONING OF THE FINANCIAL MECHANISM OF BUSINESS CENTERS

Abstract. The article reveals the theoretical foundations of the functioning of business centers in Ukraine. The essence and structure of the financial mechanism for the development of business support infrastructure entities has been clarified. The theoretical basis of the functioning of the financial mechanism for the development of business centers in Ukraine has been systematized. Sources of financial and credit support for business entities are classified. Ways to improve the efficiency of the financial mechanism for the development of business support infrastructure are proposed.

It was determined that the financial mechanism for the development of business support infrastructure includes a set of financial methods, levers and tools that are interconnected and interact with each other at the state, domestic and market levels and are aimed at the implementation of the economic, investment and social functions of entrepreneurship under the relevant regulatory and legal framework, information, institutional and infrastructural systems of ensuring the specified mechanism.

The basis of the financial mechanism of business support infrastructure consists of financial methods, levers and tools, which are different depending on the level at which they are applied. Financial methods include: planning, forecasting, financing, lending, investing, taxation, insurance. Financial levers are tools, the use of which makes it possible to revive, strengthen activities and promote the development of business centers. Financial instruments are specific ways of implementing a financial method that directly affect the development of business centers.

Keywords: *business center, financial mechanism, resources, business support infrastructure, financial instruments.*